

Δελτίο Τύπου Λουξεμβούργο, 17 Φεβρουαρίου 2015

Η πολυπλοκότητα της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης και οι ανεπάρκειες των συστημάτων ελέγχου των κρατών μελών ευθύνονται κυρίως για το υψηλό ποσοστό σφάλματος που εμφανίζουν οι σχετικές δαπάνες, δηλώνουν οι ελεγκτές της ΕΕ

Έκθεση που δημοσίευσε σήμερα το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ) καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η πλειονότητα των σφαλμάτων στον τομέα της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης οφείλεται σε παραβιάσεις όρων που έχουν τεθεί από τα κράτη μέλη. Οι αρχές ελέγχου τους μπορούσαν και όφειλαν να είχαν εντοπίσει και διορθώσει το μεγαλύτερο μέρος των σφαλμάτων που εμφάνιζαν τα επενδυτικά μέτρα στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης. Τα συστήματα ελέγχου είναι ανεπαρκή επειδή οι έλεγχοι δεν είναι εξαντλητικοί και βασίζονται σε ελλιπή πληροφοριακά στοιχεία.

«Είναι σημαντικό να γίνει κατανοητό για ποιους λόγους το ποσοστό σφάλματος που εμφανίζει η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης είναι ανεπίτρεπτα υψηλό. Κομβικής σημασίας για τη μείωσή του είναι η επίτευξη της ενδεδειγμένης ισορροπίας μεταξύ του όγκου και της πολυπλοκότητας των κανόνων που διέπουν τις δαπάνες (που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της πολιτικής, όπως η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας) και των προσπαθειών εξασφάλισης της συμμόρφωσης με τους κανόνες αυτούς», σχολίασε η κα Rasa Budbergyte, Μέλος του ΕΕΣ και αρμόδια για την έκθεση.

Οι ελεγκτές εκτιμούν ότι το μέσο ποσοστό σφάλματος της τριετίας 2011-2013 για τις δαπάνες στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης ήταν 8,2 %, ήτοι υπερτετραπλάσιο του ορίου σημαντικότητας. Τα επενδυτικά μέτρα (ως επί το πλείστον επιχορηγήσεις για την αγορά γεωργικών μηχανημάτων και μηχανημάτων επεξεργασίας τροφίμων) αντιστοιχούσαν στα δύο τρίτα του εν λόγω ποσοστού σφάλματος, ενώ οι «συνδεδόμενες με την έκταση» ενισχύσεις (συμπεριλαμβανομένης της αντιστάθμισης του πρόσθετου κόστους που συνεπάγεται η εφαρμογή φιλικότερων προς το περιβάλλον γεωργικών πρακτικών) στο ένα τρίτο.

Οι ελεγκτές της ΕΕ διαπίστωσαν ότι, σε σχέση με τα επενδυτικά μέτρα, **οι αναγκαίες για τον εντοπισμό και τη διόρθωση του σφάλματος πληροφορίες ήταν στη διάθεση των αρχών των κρατών μελών.** Ωστόσο, σε πολλές περιπτώσεις, οι πληροφορίες αυτές είτε δεν αξιοποιήθηκαν είτε δεν ζητήθηκαν καν. Οι ελεγκτές διαπίστωσαν ότι μόλις το 16 % του ποσοστού σφάλματος οφειλόταν σε μη συμμόρφωση με διατάξεις κανονισμών της ΕΕ, ενώ το μεγαλύτερο μέρος του (84%) οφειλόταν σε παραβιάσεις όρων που είχαν τεθεί σε επίπεδο κρατών μελών.

Όσον αφορά τα επενδυτικά μέτρα, με τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι **οι δημόσιοι φορείς συνιστούν σημαντική πηγή σφάλματος λόγω της μη συμμόρφωσης με τους κανόνες σύναψης δημόσιων συμβάσεων.** Το Συνέδριο διαπίστωσε δύο βασικούς λόγους: πρώτον, τα έργα αγροτικών υποδομών κατά κανόνα είχαν υλοποιηθεί από μικρούς δήμους, οι οποίοι συχνά διέθεταν περιορισμένη εμπειρία στη διοργάνωση διαδικασιών ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων και, δεύτερον, ορισμένοι δικαιούχοι προτιμούσαν να συνεργάζονται με συγκεκριμένους αναδόχους, οι περισσότεροι από τους οποίους είχαν προμηθεύσει και στο παρελθόν ανάλογα προϊόντα ή υπηρεσίες, με αποτέλεσμα να αναθέτουν απευθείας συμβάσεις. Οι οργανισμοί πληρωμών σε καμία περίπτωση δεν προέβαλαν αντιρρήσεις για την πρακτική αυτή, μολονότι **δεν τηρούσαν οι βασικές αρχές της διαφάνειας, της αντικειμενικότητας, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της δημοσιοποίησης των απαραίτητων πληροφοριών.**

Οι ελεγκτές του ΕΕΣ διαπίστωσαν ότι το μέτρο για τη στήριξη της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, στο πλαίσιο του οποίου η δημόσια στήριξη μπορεί να ανέλθει σε αρκετά εκατομμύρια ευρώ ανά έργο, ήταν αυτό που ενείχε τον μεγαλύτερο κίνδυνο εμφάνισης σφάλματος. Οι ακούσιες παραβιάσεις των κριτηρίων επιλεξιμότητας από δικαιούχους του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα αντιστοιχούσαν σε ένα τέταρτο του ποσοστού σφάλματος. Ένα ακόμη όγδοο του ποσοστού σφάλματος αποδίδεται σε εικαζόμενες εκ προθέσεως παραβιάσεις από πλευράς δικαιούχων του ιδιωτικού τομέα.

Όσον αφορά τις συνδεδόμενες με την έκταση ενισχύσεις, η κύρια αιτία σφάλματος ήταν η μη συμμόρφωση με τις δεσμεύσεις όσον αφορά τις γεωργικές πρακτικές, εξαιτίας των **περιορισμένων κινήτρων για συμμόρφωση των γεωργών, του χαμηλού ποσοστού ελέγχου της συμμόρφωσης με τις δεσμεύσεις και του χαμηλού ποσοστού επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση μη συμμόρφωσης.**

Οι ελεγκτές διαπίστωσαν ότι η Επιτροπή, με την κατάρτιση σχεδίων δράσης, κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση για την αντιμετώπιση των αιτιών των σφαλμάτων. Ωστόσο, μια αδυναμία είναι ότι **τα σχέδια δράσης που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη έχουν κυρίως κατασταλτικό ρόλο** και δεν αντιμετωπίζουν κατά τρόπο συστηματικό το σύνολο των προβλημάτων που προκάλεσαν τα σφάλματα. Επιπλέον, παρατηρείται έλλειψη προληπτικών μέτρων για την αποκατάσταση των ευρύτερα διαδεδομένων αδυναμιών σε επίπεδο ΕΕ.

Η εξέταση και έγκριση από την Επιτροπή των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης και η εφαρμογή των εθνικών ρυθμιστικών πλαισίων από τα κράτη μέλη παρέχουν τις μεγαλύτερες δυνατότητες για μείωση των σφαλμάτων που εμφανίζουν οι δαπάνες της αγροτικής ανάπτυξης.

Οι συστάσεις των ελεγκτών

- Η Επιτροπή πρέπει να συμπληρώσει τα διορθωτικά μέτρα που έχει λάβει μέχρι στιγμής συνεχίζοντας να εστιάζει στις βασικές αιτίες εμφάνισης σφαλμάτων στις δαπάνες αγροτικής ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη οφείλουν να λάβουν προληπτικά και διορθωτικά μέτρα όπου κρίνεται σκόπιμο σε σχέση με τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων, τη δόλια καταστράτηγηση των κανόνων και τις γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις.
- Η Επιτροπή πρέπει να παρακολουθεί στενά την εφαρμογή των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης και να λαμβάνει υπόψη τους εφαρμοστέους κανόνες κατά τους ελέγχους συμμόρφωσης που διενεργεί, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν τυχόν εγκριθεί σε εθνικό επίπεδο, προκειμένου να μειωθεί ο κίνδυνος επανεμφάνισης αδυναμιών και σφαλμάτων.

Σημείωμα προς τους συντάκτες

Οι ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ δημοσιεύονται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και παρουσιάζουν τα αποτελέσματα επιλεγμένων ελέγχων επί συγκεκριμένων τομέων του προϋπολογισμού της ΕΕ ή επί συγκεκριμένων διαχειριστικών ζητημάτων.

Η ειδική έκθεση (23/2014) με τίτλο «**Σφάλματα στις δαπάνες αγροτικής ανάπτυξης: αιτίες και αντιμετώπιση**» επικεντρώνεται στη συμμόρφωση της υλοποίησης της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης με τους εφαρμοστέους νόμους και κανονισμούς και περιγράφει τις κύριες αιτίες του υψηλού ποσοστού σφάλματος στον τομέα αυτό. Αξιολογείται επίσης κατά πόσο τα μέτρα που έλαβαν τα κράτη μέλη και η Επιτροπή μπορούν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά στο μέλλον τις προσδιορισθείσες αιτίες. Η έκθεση περιλαμβάνει πληροφορίες που συνέλεξαν οι ελεγκτές έως το τέλος Σεπτεμβρίου 2014.

Κατά την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013, η ΕΕ και τα κράτη μέλη διέθεσαν περισσότερα από 150 δισεκατομμύρια ευρώ για την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης, κατανομημένα σχεδόν ισομερώς μεταξύ επενδυτικών μέτρων και συνδεδεμένων με την έκταση ενισχύσεων. Οι δαπάνες αγροτικής ανάπτυξης εκτελούνται στο πλαίσιο του συστήματος της επιμερισμένης διαχείρισης μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής. Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για την υλοποίηση των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης στο ενδεδειγμένο διοικητικό επίπεδο, σύμφωνα με τις θεσμικές ρυθμίσεις τους. Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για την εποπτεία των κρατών μελών και διασφαλίζει ότι εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους.

Το σημαντικό επίπεδο μη συμμόρφωσης με τους εφαρμοστέους κανόνες, όπως αντικατοπτρίζεται στο υψηλό ποσοστό σφάλματος, σημαίνει ότι τα σχετικά κεφάλαια δεν δαπανώνται σύμφωνα με τους κανόνες. Το γεγονός αυτό ενδέχεται να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην επίτευξη των στόχων της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης, όπως η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της δασοκομίας, η βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου, η βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και η ενθάρρυνση της διαφοροποίησης της οικονομικής δραστηριότητας.

Τα σφάλματα θεωρούνται ουσιώδη εφόσον επηρεάζουν ποσοστό υψηλότερο του 2 % των δαπανών.